

'Ik ben hartstikke trots op onze groeiende club'

Na ruim 20 jaar werkzaam geweest te zijn in de ggz, gaat Dick Nieuwpoort met pensioen. Hoe kijkt hij terug op die periode en wat wenst hij de leden en de vereniging toe?

Je bent gestart in de ggz bij de LVE in 2002. Wat was je allereerste klus? En wat was je indruk van de ggz?

Na eerst op grootstedelijk niveau te hebben gewerkt, ben ik via een landelijke werkgeversorganisatie in de sociale sector en daarna een managementfunctie van een organisatie in de justitiële sfeer in 2002 de ggz ingerold. Op 1 oktober 2002 begon ik officieel bij de Landelijke Vereniging van Eerstelijnspsychologen (LVE). Toen duidelijk was dat men mij 'wilde hebben', heb ik daarvoor al, in september, als eerste klus de missie, het doel en de organisatievorm geformuleerd en vastgelegd in (concept) statuten. Zelfs voordat ik officieel begon, mocht ik mij al met de bemoeien met de organisatie waar ik voor mocht gaan werken. Dat vond ik erg prettig. Ik beschreef mijn eigen werkomgeving – een goede manier om je snel in te werken. Gelet op de vaart der volkeren waarin de LVE zich bevond, was dat laatste echt noodzakelijk. Ik startte met een vast team van vier, inclusief mijzelf en Tineke Ruijl [die nu ook nog bij de LVVP werkt – red.]. We werkten in één ruimte en tussen de dozen.

Was de ggz een andere wereld dan mijn vorige werkomgeving? Ja en neen. Op het eerste gezicht was de ggz een onoverzichtelijke arena, waarin we ons als een chihuahua in een kennel vol Sint-Bernards voelden. Maar dat was ik wel gewend. De LVE probeerde zich als kleine organisatie van vrijgevestigden in te vechten in het ggz-veld: doelbewust kozen we met het eerstelijnspsychologisch concept positie tussen het algemeen maatschappelijk werk (het psychosociale) en de huisartsen (het somatische). Ik werd wel eens wat somber door de tegenwerking die ik ervoer van de gevestigde orde. Maar ja, tegenwind geeft kracht en maakt innovatief. Ik zag tegelijkertijd dat het toen ook al verguisde marktdenken de vrijgevestigde eerstelijnspsychologen wel degelijk juist ook kansen bood. En dat alles vond ik dus een interessante uitdaging, te meer daar op die golven de LHV (de huisartsen), het algemeen maatschappelijk werk en de LVE gezamenlijk een

kwaliteitsprogramma draaiden van enkele miljoenen euro's waarmee zij hun eerstelijnswerk een kwaliteitsimpuls konden geven.

Dick Nieuwpoort

In 2014 fuseerde de LVE met de NVVP. Een goed huwelijk, zeg je weleens. Waar bleek dat uit?

Al in 2004 hebben er gesprekken plaatsgevonden tussen de toenmalige LVE en NVVP over samenwerking op basis van het vrijgevestigd zijn. In 2006-2007 vertegenwoordigden we samen het vrijgevestigde smaldeel in de gesprekken over de Zorgverzekeringswet en in 2012 kwamen de LVE en de NVVP elkaar weer geregeld tegen rondom het eerste hoofdlijnenakkoord. Zonder dat er moeilijke convenanten of afspraken aan ten grondslag lagen, trokken Judith en ik geleidelijk steeds meer inhoudelijk en strategisch met elkaar op. Vaak los van elkaar en zonder het van elkaar te weten stelden we ons geregeld hetzelfde op, vonden we hetzelfde en gebruikten we dezelfde argumenten. Dat bood alvast

een stevig fundament. Ook onze voorzitters, Hans Kamsma en Arnoud van Buuren, bleken elkaar goed aan te voelen en de noodzakelijke stap richting een fusie is dan ook in zeer korte tijd gezet. Ook toen heb ik mij weer gestort op de nieuwe organisatie (filosofie), de missie en de doelen van de vereniging, die we vervolgens in conceptstatuten hebben neergelegd bij de notaris.

Los van de noodzakelijkheid van een fusie, klikt het tussen gelijkgestemde mensen die elkaar - alhoewel ze in vele opzichten verschillen van aard - nog steeds mogen. Onze samenwerking is een natuurlijke en onze band is in de loop der jaren alleen maar hechter geworden. Alle weddenschappen die er gesloten zijn over of zij stand zou houden ten spijt! Voorwaarde is dat je te allen tijde eerlijk naar elkaar bent, zowel in waardering als in kritiek, dat je elkaar respecteert (ook in tekortkomingen) en dat je elkaar in de buitenwereld nooit afvalt. Dat scheidt een hechte band.

Dick Nieuwpoort en Judith Veenendaal, net gefuseerd

Voeg daar een grote dosis gedeelde humor bij, een bureau- en bestuurscultuur waarin omgangsvormen direct, open, warm, (pro-)actief, stimulerend en uitdagend zijn, en je kan jaren met elkaar voort. Als ik dan als (destijds) enige man van het LVVP-team met mijn dreigement 'als het zo doorgaat kom ik niet alleen hoor, maar neem ik de volgende keer het vrouwen-leger van de Maliebaan mee' serieus wordt genomen aan de vergadertafel, en als Jut en Jul van de LVVP tot slot ook nog worden betiteld als 'de knokploeg van de ggz', dan is je reputatie gevestigd en zit je gebakken én tussen de oren.

Welke mijlpalen, hoogte- en dieptepunten herinner je je uit je tijd in de ggz?

Er is zoveel gebeurd in de ggz, mijn werkomgeving, ik vind het lastig om in mijlpalen en zo te denken. Bij mijlpalen denk ik overigens liever aan hoogtepunten en niet aan dieptepunten, die er zeker ook waren. Daarnaast ben ik ook niet ongeschonden door die pakweg twintig jaar gekomen en merk ik dat ik gaten

in mijn geheugen begin te krijgen. Om er dan toch een paar te noemen.

De politieke erkenning van de eerstelijnspsychologen in 2002 heeft grote impact gehad. Gekscherend noemde ik dat 'het indalen van de ggz in de eerstelijns gezondheidszorg'. Vervolgens werd door het onderbrengen ervan in de Zorgverzekeringswet de eerstelijns psychologische zorg écht erkend en bereikbaar voor iedereen. Dat was overigens gemakkelijker gezegd dan gedaan, want het gebeurde onder forse kritiek van de gevestigde ggz-orde en via een financiële achterdeur met forse onderhandelingen over het hoe en wat. De eerstelijnspsychologische zorg werd dan ook als enige voorziening in de ggz handjeklap opgezaald met een maximum aantal uit de basisverzekering te vergoeden consulten per behandeling en eigen bijdrage per consult.

Maatschappelijk heeft dit zeker impact gehad. Eindelijk was er ggz-aanbod dichtbij de burger, de potentiële patiënt, die geen particuliere en/of aanvullende verzekering had. In de data van het toenmalige jaarcodexboek zag je dat ook terug (waarover later meer). Wat ik zelf ook belangrijk vond, en nog steeds vind, is dat het aanbod aan professionele ggz dichtbij huis is. Ik blijf benadrukken dat onze vrijgevestigden absoluut nooit en dan ook nooit achterover moeten gaan leunen; denk nooit 'mijn patiënten komen toch wel', maar blijf je actief richten op met name verwijzers en de directe leefomgeving. Ik heb ook veel tijd gependend om onze leden daarvan te doordringen, met mijn inmiddels tot de zes b's uitgegroeide adagium: wees bekend, bereikbaar, beschikbaar, betrouwbaar, betaalbaar en geef (korte) berichten af aan verwijzers. Je moet alert blijven, ook op je reputatie, je profiel.

Binnen de vereniging(en) vind ik het écht losmaken van de LVE van het NIP een mijlpaal. De LVE was wel voortgekomen uit het NIP, maar tot in 2004 ongeveer moest een lid van de LVE ook lid van het NIP zijn. Ik vond dat onzin: als ik lid ben van de ANWB, hoef je toch ook niet nog eens verplicht lid zijn van de KNAC (Koninklijke Nederlandse Automobielen Club - red.). De stevige onderhandelingen die toen gevoerd zijn onder voorzitterschap van wijlen Mauk Mulder sneed die band met een financiële afkopsom van het NIP door.

Het kort daarop integreren van de ROEP's (Regionale Organen van Eerstelijns Psychologen - red.) is ook een mijlpaal. Na eerst de financiële huishouding van de ROEP's te hebben overgenomen, hebben we van de LVE een club gemaakt met afdelingen die geen aparte rechtspersoon meer waren. Een interne fusie die nogal wat voeten in de aarde had.

Uiteraard noem ik ook de fusie en alles eromheen van de LVE met de NVVP tot de huidige LVVP. Ik was trots en blij toen dit ging gebeuren. Iets wat ik, tegen de tijdgeest in, om heel veel redenen al langer noodzakelijk achtte en ook wilde, gebeurde ook. Ik vond het een feestje zogezegd, en dat vind ik nog steeds. Ik ben dan ook hartstikke trots op onze groeiende club (met nu al ca. 2.600 leden), op de leden en op de mensen waar ik mee heb mogen werken. Het is geweldig om met zo'n goed en fijn team op te trekken. Ik heb vanaf 2014 een fantastische tijd mogen meemaken. Ik begin bijna te twifelen of ...

Ik ben hartstikke trots op onze groeiende club (met nu al ca. 2.600 leden), op de leden en op de mensen waar ik mee heb mogen werken.

Waar ik ook met een tevreden gevoel op terugkijk, is de recente reorganisatie van het kwaliteits- en visietabeleid van de LVVP. Dat moest om een heleboel redenen gebeuren en dat is ook gebeurd, soms tegen de stroom in. Het lijkt erop dat ik mij op mijn plek voel in dit soort processen – dat geldt overigens ook voor het verhaal rond het zorgprestatie model. Met vereende krachten ligt er vooralsnog een fantastisch resultaat, dus stem het vooral niet weg tijdens de ledenvergadering van 17 november aanstaande!

Niet alleen grote, maar ook kleine momenten kunnen onvergetelijk zijn. Wat schiet je dan meteen te binnen?

Ik noem er een paar in willekeurige volgorde waar ik bij betrokken was, zonder verdere uitleg. Iedereen die er al of niet bij was mag er zelf het gehele verhaal bij bedenken.

Met Mauk Mulder samen optrekken en op mijn eerste ledenvergadering in november 2002 als gevolg van de reorganisatie van de LVE een aanzienlijke contributieverhoging voor elkaar boksen. De lol en hilarische momenten met Judith, voor, tijdens en na vergaderingen. Een gesprek bij een zorgverzekeraar, samen met een zonnebril dragende, gebutste voorzitter die bont en blauw was na een valpartij met zijn fiets. Mijn longembolie in 2008 en de bestuurscrisis eromheen. De vele fouten die ik heb gemaakt, waarvan ik soms enorme spijt had en wakker lag. Een inkoper van een zorgverzekeraar die mij gedurende een gesprek over verzekeringsvoorwaarden letterlijk de rug toekeerde en het gehele gesprek lang weigerde om mij direct te woord te staan, als gevolg van mijn bijtende kritiek op de inhoud en organisatie van Mirro, later KiBG;

hetgeen overigens met respect voor elkaar is goed gekomen. Op een nat bankje zitten met Judith en daar een natte zakdoek aan overhouden, zodat we samen en Judith met droge rok naar de Tweede Kamer konden gaan. Regio-bijeenkomsten. Een indringend gesprek over administratieve lasten met alle ggz-partijen en zorgverzekeraars bij toenmalig minister Edith Schippers, samen met Arnoud van Buuren. Onverwacht in de avondzon op La Gomera gebeld worden door de top van VWS om te onderhandelen over de delegatie van NVVP, NIP en LVE in de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord, om na een tijdje *sneaky* alle drie aan te schuiven. Het eerste en goede kwaliteitsstatuut. Inhoudelijke en beleidsinhoudelijke discussies tijdens de spaarzame bestuursdineetjes, waar we elkaar veel leerden. Londen. Samen zijn met Peter Dekker, met als excuus de financiën van de LVVP doen. Judith die in 2018 tijdens een teamoverleg op maandagmorgen 112 belt. Ongegeneerd hard zingen in de keuken van de LVVP, omdat je je senang voelt tussen je collega's. Op mijn kop krijgen omdat ik mijn kopje(s) in de wasbak laat staan. Zo kan ik nog wel even doorgaan. En tot slot: ontslagen worden uit het UMC te Utrecht eind april 2021 en er nog zijn: bij je partner, nageslacht, familie, vrienden en collega's.

Het team van de LVVP, juni 2021. Judith staat er niet op, zij maakte de foto

Hoe zat dat nu ook al weer met dat jaarcodboek?

Tja, het jaarcodboek... Dat heeft de fusie tussen de LVE en de LVVP helaas niet overleefd en om die reden is het een beetje een *running gag* geworden binnen de LVVP. Doodzonde hoor, dat het codeboek op de schroothoop van de geschiedenis is beland. Het jaarcodboek van de LVE was verplicht voor leden om in te vullen. De hoofdingrediënten, geautomatiseerd teruggebracht tot één A-4tje, bestonden uit allerlei patiëntkenmerken – denk aan geslacht, leeftijd, sociale klasse, aanmeldingsproblematiek, DSM-categorieën, afsluitingsredenen en

(door)verwijzing. Het leverde een schat aan informatie op, die we tot de fusie in 2014 verwerkten tot een mooie reeks herkenbare, jaarlijkse uitgaves met artistieke foto's, als visitekaartje van de LVE. Gek-scherend noemde ik de codeboeken weleens de schoolboekjesreeks, maar beleidsmatig hadden we er heel veel aan.

Londen

Je bent met de vereniging meegegroeid. Wat is het belangrijkste dat je hebt geleerd in die 20 jaar?

Net als ieder ander heb ook ik in mijn werkzame leven moeilijke periodes meegemaakt. Ik heb geleerd dat je energie niet hoeft te doven als je oprecht geïnteresseerd bent en blijft in de dingen die je doet en de mensen die je vertrouwt. Dat verdringt tegenslagen.

Wat ik niet zozeer heb geleerd, maar waarin ik wel gesterkt ben in mijn mening, is dat je er dankzij je leden bent en dus voor je leden werkt. Ik ben wel een eigenwijze, gedreven individualist, maar ik doe mijn inzet het liefst zoveel mogelijk met ze. Een beetje vakbondsmentaliteit is mij niet vreemd. Onderling contact en clubgevoel is de levensader van iedere vereniging, daar horen (live)bijeenkomsten bij, confrontaties, verhitte debatten en onderlinge steunverlening in voor- en tegenspoed. Ik noem het LVVP-bureau (en bestuur) wel eens de lampenmaker bij kaarslicht. Een groot deel van het werk doe je achter de schermen, verborgen voor

buitenstaanders, waarbij het effect zich pas na enige tijd op een andere manier uit. Je wil wat bereiken, je weet dat er wat aan komt, je mag er over meepraten en (deels) zelf mede vormgeven, en tot slot moet je het ook nog eens met alle onzekerheden eromheen in beleid en uitvoering vertalen naar de leden. Ga er maar aanstaan. Ik vind dat intensief en leuk. Het is dan wel zaak dat de leden daar notie van hebben, dat ze zien dat we ons best voor ze doen en dat we ze als het maar even kan meenemen en horen in het spookhuis van de ggz.

Je hebt ontelbare vragen van leden beantwoord, even zoveel gesprekken gevoerd met zorgverzekeraars en veldpartijen in de ggz en meerdere ministers en staatssecretarissen ontmoet. Wat was daarbij een terugkerend thema en wat zou je alle partijen in de ggz wel willen toeschreeuwen?

Ik merk dat mijn sociologenhart toch opspeelt als ik daarover moet nadenken. Maar ik keer toch terug bij mijn oproep om de decentralisatie van in ieder geval de jeugd-ggz ongedaan te maken. Onderscheid jeugdzorg in het voor mijn part decentrale sociaal domein en jeugd-ggz als landelijk beleid. Draai een deel van de decentralisatie terug, beter nu dan afwachten. Gezondheidszorg is een recht! Ik kan mij over de verwickelingen rondom de Jeugdwet enorm boos maken en machteloos voelen. Wat een puinhoop, een politiek-bestuurlijke en ideologische blunder onder het mom van motto's als 'dicht bij de burger'. Er is er maar één die dicht bij de burger staat en moet staan, en dat is de hulpverlener. Kijk eens goed naar hoe de gelden voor de ggz verdeeld worden en vraag je dan eens af of het detailistisch geregeld en soms tot op de komma inhoudelijk afrekenen van de ambulante zorg - dat overigens ca. 35% van de patiëntenpopulatie bedient tegen een klein deel van de totale kosten (vergelijk de huisartsenzorg) - wel efficiënt en effectief is. Genezing is geen recht, maar genezen is een toetsbare inspanningsverplichting van de hulpverlener. Afrekenen op *outcome* als kwaliteitsinstrument is dan ook onzin en kan zelfs funest voor de sector zijn. Te meer daar je ook ziet dat er uit kostenoverweging ook nog eens ongekwalificeerd personeel werk verricht en behandelt. Daarmee doe je de patiënt geen recht en bijt je in je eigen staart. Behandel monodisciplinair als het kan, interdisciplinair als nodig en multidisciplinair als het moet. En *last, but not least*: neem de patiënt en *shared decision making* in de behandeling nog serieuzer en maak dat ook transparant.

Je bent niet alleen meegegroeid, maar ook vergroeid geraakt met de vereniging. *Partir c'est mourir un peu*. Hoe ga je daarmee om?

Als ik iets doe, dan doe ik dat met hart en ziel, betrokken en bevlogen. Dat is mijn aard. Ik vind het lastig en weet het dus nog niet. Vanaf 20 maart jl. ben ik al abrupt aan de zijlijn beland en eerlijk gezegd merkte ik ergens in juli al dat ik een beetje 'weg' was. Enigszins gekscherend had ik me mijn 'uitfaseren' anders voorgesteld, ondanks de goede zorgen en de aandacht van het bestuur, bureau, Hans en Judith.

Ik zal de directe omgeving missen, maar we zien wel. Trouwens, ik hou me voor dat ik altijd wel beschikbaar ben en blijf voor de goede zaak, voor tijdelijke klusjes of hand- en spandiensten. En misschien ga ik ook wel weer muziek maken, ga ik schilderen of op toneel, want dat heb ik altijd gewild.

Hoe zie je de toekomst van de vereniging dan wel de vrijgevestigde ggz-professional in het speelveld van de ggz? Wat wens je de ggz in het algemeen en de leden en de vereniging in het bijzonder toe?

Hoe de toekomst er precies uit gaat zien, weet ik niet. We hebben net weer eens een nieuw bouwwerk van de ggz neergezet. De verf is nog niet droog of er dienen zich weer andere zaken aan waar de vereniging zich toe zal moeten verhouden. Ik zie vier onderwerpen opdoemen waar de vereniging en de leden niet omheen kunnen en die in welk stelsel dan ook van belang zijn om te overleven als vrijgevestigde en vereniging. Ten eerste de slag om de toenevende kosten in en van de ggz: hoe vinden we zelf dat de schaarse middelen moeten worden verdeeld, aan wat en wie? Ten tweede het voortbestaan van de vrijgevestigde, zelfstandige praktijk: hoe onderhouden we het inhoudelijke en bedrijfsmatige concept zonder behandelfabrieken te worden? Ten derde de effectiviteit van de behandelingen: wanneer is het klaar? En tot slot de rol van de behandelaar: Wat kan en mag welke behandelaar en dus vooral ook wat kan en mag wie niet? Hoe maken we een eind aan de te fluide taxonomie van de beroepsgroep(en) in de ggz?

De beste verdediging is de aanval, dus is het aan de vereniging zelf, de leden, om duidelijke antwoorden hierop te formuleren en keuzes niet uit de weg te gaan en uit te dragen.

De fysieke en geestelijke controle over lijf en leven verliezen kan zomaar gebeuren. Ik weet daar alles van. Ik heb laatst nog met spoed, noodgedwongen uitgebreide en zeer specialistische zorg nodig gehad. Alhoewel ook ik los daarvan bij tijd en wijlen in 'blues stemming' ben - ik noem dat een geestelijke griepje, die komt en overgaat - heb ik gelukkig nooit gebruik hoeven maken van de ggz. Daarentegen zijn er meer dan ons lief is die in geestelijke nood komen te verkeren. Jullie, vrijgevestigde eerstelijns-, gz- en

klinisch (neuro)psychologen en psychotherapeuten doen je best om dat leed te keren met een persoonlijke, professionele aanpak. Dat doen jullie goed en wees daar trots op.

Een blij gezicht trekken helpt, ook als je vindt dat je weer eens wordt tegengewerkt in het uitoefenen van je prachtige vak.

En doe dat zoveel als mogelijk met een opgewekt humeur! Een blij gezicht trekken helpt, ook als je vindt dat je weer eens wordt tegengewerkt in het uitoefenen van je prachtige vak door 'de ander': de overheid, de zorgverzekeraar of wie dan ook. Ik vind dat we met jullie inzet in vele opzichten een fantastische gezondheidszorg hebben, inclusief de ggz, waar je ook nog goed je brood in kan verdienen, zonder te vervallen in hijgende winstmaximalisatie.

Ik wens iedereen alle goeds en gezondheid toe en het was mij een eer om voor en met jullie te mogen werken.

